

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye az európai bizottság által a tanácsnak és az európai parlamentnek küldött „Fenntartható mezőgazdasági modell kidolgozása Európa számára az új közös agrárpolitika (KAP) segítségével – A cukorágazat reformja” című közleményről.**

COM(2004) 499 végleges

(2005/C 157/19)

2004. július 15-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az EK-Szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett témához.

Az ide vonatkozó munkákkal megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2004. november 16-án fejtette ki véleményét. (előadó: BASTIAN, társelőadó: STRASSER).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 15-én és 16-án megtartott 413. plenáris ülésén (december 15-i ülés) 137 szavazattal, 21 ellenében és 11 tartózkodás mellett az alábbi véleményt fogadta el:

## 1. Bevezetés

mint a cukorrépa-termelőkre és cukor-gyártókra hárítja a vegyipari célú termelés után járó visszatérítések teljes összegét.

1.1 Az Európai Unió huszonegy országában állítanak elő répacukrot. A francia tengerentúli megyék és Spanyolország kisebb mennyiségben (280 000 tonna) nádcukrot is előállítanak. Összességében az Európában gyártott cukor mennyisége az egyes évektől függően 17 és 20 millió tonna között mozog, miközben az európai cukorfogyasztást 16 millió tonnára teszik.

1.5 Az Európai Bizottság 2004. július 14-én közleményt adott ki a cukorágazat reformjáról, amely kiegészíti a fenntartható európai mezőgazdasági modelljét [COM(2004) 499 végleges].

1.2 A vetésforgóban alkalmazott cukorrépát 350 000 termelő termeszt 2,2 millió hektáron (egy termelő átlagban 6 hektáron termel cukorrépát). A cukorrépát körülbelül 200 cukorgyár dolgozza fel, amelyek közvetlenül 60 000 munkavállalót foglalkoztatnak.

1.6 Az Európai Bizottság e dokumentumában a cukorrendtartás, az árak és a kvóták átfogó módosítására tesz javaslatot 2005. július 1-jei hatállyal, és 2008-ra adott esetben a kvótákat és az árakat illetően új javaslatokat is tervez. Az Európai Bizottság ezzel a cukorrendtartást be kívánja illeszteni a KAP reformjának logikájába, az európai cukorpiacot védeni kívánja a behozattól, jelentősen csökkenteni akarja a támogatott kvótás cukor kivitelét és a vegyipari célokra értékesített cukor esetében el kívánja törölni a termelés után járó visszatérítéseket.

1.3 Az Európai Unióban ezen kívül 500 000 tonna izoglukózt és 250 000 tonna inulinszirupot állítanak elő. Nyers nádcukor gyártása is folyik (ennek nagyobb része – 1,5 millió tonna – az AKCS-országokból érkezik <sup>(1)</sup>).

1.7 Az Európai Bizottság javasolja az A és B kvóták összevonását egyetlen kvótába, illetve a cukorkvóta csökkentését 1,3 millió tonnával, majd az elkövetkező három termelési évben még évi 500 000 tonnával (ez összesen 2,8 millió tonnás, illetve 16 %-os csökkentés).

1.4 A cukor, az izoglukóz és az inulinszirup területén a termelési kvóták rendszerének (1785/81. sz. rendelet) érvényességét többször is meghosszabbították. Ilyen hosszabbításra legutóbb 2001-ben került sor. Öt termelési évre érvényes: 2001-2002-től 2005-2006-ig. Ez a rendelet (1260/2001) az előzőhöz képest néhány fontos módosítást is tartalmaz, így rögzíti az árakat egészen 2006. június 30-ig, eltörli a készletezési rendszert és az átvitt cukor készletezési költsége után járó finanszírozást, 115 000 tonnával csökkenti a kvótákat, vala-

1.8 A cukorkvóták csökkentésével egyidejűleg az Európai Bizottság azt is javasolja, hogy az izoglukóz kvótája három éven át évi 100 000 tonnával emelkedjék (ez 60 %-os emelkedést jelentene), az inulin kvótája pedig maradjon változatlan.

<sup>(1)</sup> AKCS: azon afrikai, karibi és csendes-óceáni fejlődő országok csoportja, amelyek aláírták a cotonou-i egyezmény cukorról szóló jegyzőkönyvét.

1.9 A cukorszektor szerinte szükséges szerkezeti átalakításhoz az Európai Bizottság javasolja, hogy a kvóták európai szinten szabadon átruházhatók legyenek. Annak a lehetősége is fennáll, hogy a tagállamokkal közös finanszírozásban tonnánként 250 euró támogatást kapjanak azok a cukor-gyártók, akiknek nem sikerült kvótájukat átadni és akik felhagynának a cukorgyártással. Ennek a támogatásnak az lenne a célja, hogy az említett cukor-gyártók esetében megkönnyítse a környezetvédelmi rehabilitációra, valamint a szociális feladataikra vonatkozó kötelezettségek betartását.

1.10 Az Európai Bizottság javasolja, hogy magánkészletezéssel<sup>(1)</sup> és a kvótás cukor kötelező átadásával váltsák fel mind az intervenciós rendszert, mind a deklasszifikációs mechanizmust, amelyek célja a piaci egyensúly révén garantálni az árakat és betartatni a WTO-ban vállalt kötelezettségeket.

1.11 Az árak kérdésében az Európai Bizottság javasolja a cukor intervenciós árának felcserélését egy olyan referenciaárral, amelynek alapján kiszámítható lenne a minimumár a legkevesbé fejlett, valamint az AKCS-országokból származó behozatal esetében, illetve lehetővé válna a magánkészletezésre és a fölös mennyiségek következő évre történő átadására vonatkozó intézkedések meghozatala. Az intézményi támogatásoknál az árak két szakaszban csökkennének. Ennek érdekében az Európai Bizottság a fehér-cukor esetében 506 euro/tonna referenciaárat javasol 2005-2006-ra és 2006-2007-re, illetve 421 euró/tonna árat 2007-2008-ra. A jelenlegi intervenciós ár tonnánként 631,9 euró, az A+B súlyozott piaci árat pedig az Európai Bizottság 655 euróra teszi.

1.11.1 Ezzel párhuzamosan az A+B kvótás cukorrépa súlyozott minimumára a jelenlegi tonnánkénti 43,6 euróról 2005-2006-ban és 2006-2007-ben 32,8 euróra (-25 %), 2007-2008-ban pedig 27,4 euróra (-37 %) csökkenne. A cukorrépa alapára jelenleg tonnánként 47,67 euró. A Bizottság tudatában van annak, hogy az árak csökkentése egyes tagállamokban az „A” és „B” kvóták különbségének függvényében nagyobb mértékű lesz, mint másokban.

1.11.2 A kvótás cukorrépa súlyozott árának csökkenéséből adódó jövedelemcsökkenést az Európai Bizottság szerint (és a KAP 2003-as reformszabályainak megfelelően) 60 %-os közvetlen, a termeléshez kapcsolódó jövedelemtámogatással kellene ellensúlyozni.

1.11.3 Az Európai Bizottság ezeknek a közvetlen jövedelem-támogatásoknak a költségvetési hatását 2005-2006-ra és 2006-2007-re 895 millió euróra, 2007-2008-tól kezdve pedig évi 1,340 milliárd euróra becsüli.

(<sup>1</sup>) A magánkészletezés révén anélkül vonható ki időlegesen a piacról bizonyos mennyiségű cukor, hogy a kvóta csökkenne. A kötelező átadás nem más, mint bizonyos tonnányi cukor készletezése és átadása n termelési év kvótájából n+1 termelési év kvótájába az n+1 termelési év kvótájának ennek megfelelő csökkentésével.

1.12 Az Európai Bizottság javasolja a vegy- és gyógyszeripar számára történő termelés esetében adott visszatérítések rendszerének<sup>(2)</sup> eltörlését és annak lehetővé tételét, hogy ezek az iparágak a szesz- és élesztőgyártáshoz hasonlóan C cukrot szerez-hessenek be.

1.13 A preferált cukorszállító AKCS-országokkal fenntartott kapcsolatok tekintetében az Európai Bizottság javasolja a behozatali kvótákat előíró AKCS-cukorjegyzőkönyv fenntartását, de a cukorrépa árának csökkentésével párhuzamosan a garantált árat is lefelé kell módosítani. Abból a célból, hogy segítse ezen országok alkalmazkodását az új feltételekhez, az Európai Bizottság tárgyalásokat javasol az AKCS-országokkal. Az ehhez szükséges cselekvési terv 2004 végéig elkészül.

1.13.1 Az Európai Bizottság javasolja az AKCS-országokból és a francia tengerentúli területekről származó cukor finomításához nyújtott támogatás megszüntetését, valamint a „maximális ellátási szükséglet” fogalmának mielőbbi eltüntetését.

1.14 A legkevesbé fejlett országok esetében az Európai Bizottság nem tesz semmiféle, a behozatal mennyiségi korlátozását célzó javaslatot. A fenti országokból származó cukor behozatali ára tekintetében az Európai Bizottság kéri az AKCS-cukor minimumárának érvényesítését. A balkáni országok esetében az Európai Bizottság tárgyalásokat irányoz elő a behozatali kvótáról. Az EBA („mindent, csak fegyvert ne”) megállapodás értelmében a 49 legkevesbé fejlett ország cukrot exportálhat az európai piacra vám- és kvótamentesen 2009-től.

## 2. Általános megjegyzések

2.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) észrevételezi, hogy

- a 2001-ben a legkevesbé fejlett országokat megcélzó javára indított „Mindent, csak fegyvert ne” kezdeményezés miatt, amelynek a cukorra gyakorolt hatását annak idején az Európai Bizottság nem mérte fel kellőképpen,
- az európai mezőgazdasági piacok egyre nyitottabbá tételére irányuló – a Világkereskedelmi Szervezettel folytatott tárgyalásokra visszavezethető – általános törekvés miatt,
- a WTO cukorpanelje és a Doha-forduló keretében folytatott kereskedelmi tárgyalások révén az európai cukor kivitelét terhelő kockázatok miatt,

(<sup>2</sup>) A 1265/2001 sz. rendelet előírja a termelési visszatérítés (a cukor intervenciós ára és a világpiaci ár közötti eltérés csökkentésére adott támogatás) folyósítását azon kvótás cukor- és izoglukózmennyiségek után, amelyek a vegy- és gyógyszeriparban kerülnek felhasználásra (mintegy évi 400 000 tonna).

– valamint a Közös Agrárpolitika reformja miatt

szükségessé vált módosítani és kiegészíteni a Cukor Közös Piaci Szervezetét (KPSZ). Vagyis nem az a cél, hogy megmondjuk, szükség van-e reformra, hanem meg kell vizsgálni, milyen reformra van szükség, milyen hatókörrel és milyen alkalmazási dátummal.

2.2 Az Európai Bizottság fellép a „cukorszabályozás gyökeres átalakításáért” és javaslatát igazolandó hangsúlyozza, hogy a jelenlegi rendszer hibája az, hogy **„nem segíti a versenyt, piactorzulást okoz, magasan tartja a fogyasztói és felhasználói árakat, és befolyást gyakorol a világpiacon, elsősorban a fejlődő országokra”**. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság sajnálja, hogy az Európai Bizottság efféle általános jellegű bírálatokra alapoz, amelyeket nem igyekeznek komoly elemzésekkel alátámasztani. Az EGSZB emlékezett 2000. november 30-i véleményére <sup>(1)</sup>.

2.3 Az EGSZB megállapítja, hogy az Európai Bizottság javaslata igencsak elébe megy a nemzetközileg elfogadott határidőknek, és alássa a WTO-val folyó tárgyalásokra kapott megbízást, ami óvatlan és káros cselekedet az Európai Unió cukorágazata és preferált szállítói legitim érdekeinek védelme szempontjából. Ez a sietség annak is akadály, hogy az Európai Bizottság megtárgyalja a kvótán felüli cukor kérdését.

2.4 Az EGSZB kifejezi aggodalmát amiatt, hogy a javasolt ár- és kvótacsökkentések negatív hatással lesznek az Európai Unió cukorrépa-termelésére és cukorgyártására, számos mezőgazdasági családi vállalkozás jövedelmi szintjére, a cukorágazatban folyó ipari és kereskedelmi tevékenység fenntarthatóságára, a foglalkoztatottsági szintre a cukoriparban és a vidéki környezetben, valamint a multifunkcionalitásra is, nevezetesen a hátrányos helyzetű vagy periferikus régiók esetében, sőt azokban az új tagállamokban is, ahol jelentős beruházásokra van szükség a struktúraváltás érdekében. Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság reformjavaslatai tiszteletben tartanak az európai mezőgazdasági modellt, a multifunkcionalitást és a fenntarthatóság elvét, ahogyan ezeket a luxemburgi Európai Tanács 1997. decemberében egyhangúlag meghatározta <sup>(2)</sup>. Ezenkívül úgy véli, hogy a reformjavaslatok ellentmondanak a lisszaboni stratégiának, amelynek egyebek mellett kifejezetten célja a munkahelyteremtés.

2.5 Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy elmélyülten és ellenőrizhető módon tanulmányozza, mely régiókban leselkedik veszély a cukorrépa-termelésre és a cukoriparra, s összesen mennyi munkahely forog veszélyben – közvetlenül vagy közvetetten – a mezőgazdasági és ipari szektorban. Az Európai Bizottság által tavaly benyújtott hatásvizsgálatból ugyanis nem derülnek ki ezek az információk.

<sup>(1)</sup> HL C 116, 2001.4.20., 113-115. o., az EGSZB véleménye a cukorpiac közös szervezetéről szóló tanácsi rendeletre tett javaslatról: „Az EGSZB ezen túlmenően kéri, hogy vonják be az Európai Bizottság által tervezett tanulmányokba, melyeknek célja nevezetesen a Cukor Közös Piaci Szervezetére vonatkozó bírálatok, az élelmiszeripari koncentráció, valamint az árváltozások termelő és a fogyasztó közötti továbbíthatóságának az elemzése”.

<sup>(2)</sup> Elnökségi következtetések: SN 400/97, 1997.12.13., 14. o.

2.6 Az EGSZB úgy gondolja, hogy az Európai Bizottság által választott reform, amely a piaci egyensúlyt az árak csökkentésével kívánja megvalósítani, nem lesz képes elérni a kitűzött célt. Ezenkívül a reform nem biztosítja az erőteljes európai cukorrépa-termelés és cukoripar hosszú távú fennmaradását, és nem tartja tiszteletben a preferált cukorszállító fejlődő országokkal szemben vállalt európai kötelezettségeket. A csökkentések ugyanis mind az európai, mind a fejlődő országokban számos termelő kiszorítását eredményezik, de jelentősen megrendítik a fennmaradó termelők helyzetét is. Ugyanakkor újabb piaci részesedést kínálnak fel Braziliának, amely 2008-2009-től kezdve közvetetten is szállíthat egyre növekvő mennyiségű cukrot európai kivitelre a legkevésbé fejlett országokkal kötött SWAP <sup>(3)</sup> (háromoldalú kereskedelem) révén, anélkül hogy az utóbbiaknak mezőgazdasági és szociális fejlődésük szempontjából, ebből bármilyen haszna származna.

2.7 Az EGSZB úgy véli, hogy csupán egyes országok – köztük Brazília – lesznek a haszonélvezői a Cukor Közös Piaci Szervezete fenti reformjának. Ennek megfelelően hangsúlyozza, hogy a brazil cukorgyártás – amelyet nagymértékben támogat a bioetanollal kapcsolatos, valamint a monetáris politika – elfogadhatatlan szociális, környezeti és földtulajdonlási feltételek közepette valósul meg, ám ezek magyarázatot adnak a brazil cukor elképesztően alacsony előállítási árára és a világpiacon ajánlott ár alacsony szintjére is.

2.8 Az EGSZB nem érti, hogy az Európai Bizottság miért vetette el a kedvezményes behozatali kvótákról a közepesen fejlett országokkal folytatandó tárgyalások gondolatát, hiszen az utóbbiak egyébként is igényt tartottak rá. Ennek révén célzottabb módon lehetne kielégíteni a legszegényebb fejlődő országok igényeit, és el lehetne érni Európában – fenntartható áron – a kiegyensúlyozott piaci ellátást. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra az Európai Bizottság előtt álló alapvető ellentmondásra, hogy egyfelől a Cukor Közös Piaci Szervezetének gyökeres reformját a „Mindent, csak fegyvert ne” elnevezésű kezdeményezéssel igazolja, másfelől viszont elutasítja a közepesen fejlett országok arra irányuló kifejezett kérését, hogy kedvezményes kvótákat kapjanak. Az EGSZB sürgősnek véli behozatali kvóták megállapítását a balkáni országok számára.

2.9 Az EGSZB szerint a javasolt ár- és kvótacsökkentések jóval túlmennek a WTO-megbízatus tartalmán, és igen komoly lépést jelentenek a cukorpiac teljes liberalizálása felé. Az európai országok cukorrépa-termelői, a cukorágazat munkavállalói előtt azonban nem nyílnak perspektívák, ellentétben azzal, amit az Európai Bizottság elhithetni igyekezik.

<sup>(3)</sup> A mondott esetben „brazil cukor értékesítése kevésbé fejlett országnak, e brazil cukor fogyasztása hazai cukor helyett a közepesen fejlett országokban és az így megmaradt hazai cukormennyiség értékesítése az Európai Unió felé”.

2.10 Az EGSZB nem tudja osztani az Európai Bizottság véleményét, mely szerint a cukorár jelentős csökkentésének alapvetően a fogyasztók javát kell szolgálnia<sup>(1)</sup>. Akárcsak a megelőző reformok esetében történt, az árcsökkentéseket alig vagy egyáltalán nem továbbítják majd a fogyasztók felé. Különösen igaz ez a feldolgozott termékekre, a limonádékra és a cukortartalmú termékekre (Európában a cukor 75 %-a feldolgozott termékek formájában kerül fogyasztásra). Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak gondosan figyelemmel kell kísérnie a reform cukortartalmú termékekre gyakorolt hatását.

2.11 Az EGSZB osztja az AKCS-országok aggodalmát, mely szerint a reformjavaslatok a közvetlenül érintett gazdasági ágazatokban negatív hatással lesznek a jövedelmi és foglalkoztatottsági szintre, valamint a társadalmi egyensúlyra és a fejlődési perspektívákra is.

2.12 Az EGSZB tisztában van azokkal a veszélyekkel, amelyek az európai cukorkivitelre leselkednek. Ezért nem érti, hogy az Európai Bizottság által a 2005-2009 közötti időszakra előirányzott kvótacsökkentések hogyan vezethetnek a támogatott kivitel szükségesnél nagyobb mértékű csökkenéséhez, amikor az Európai Unió elveszíti a Panelt, amely jelenleg szembeállítja Brazíliával, Ausztráliával és Thaifölddel. Úgy véli, hogy éppen ellenkezőleg, az Európai Uniónak megfelelő szabályozás révén iparkodnia kellene semmit sem elveszíteni a követelt és a nemzetközi megállapodásokban elismert exportlehetőségekből, vagyis kisebb mértékű kvótacsökkentésre kellene javaslatot tennie.

2.13 Egyébként úgy véli, hogy a kivitelt és behozatalt érintő – és az európai termelők piacainak szűkülését eredményező – kezdeményezéseivel egyidejűleg az Európai Bizottságnak intézkedéseket kellene javasolnia az alternatív piaci lehetőségek fejlesztése érdekében, nevezetesen a bio-üzemanyagok területén.

2.14 Az EGSZB általában úgy értékeli, hogy az Európai Bizottság nem mérte fel kellőképpen javaslatának hatásait, amelynek következményeképpen Európa és a fejlődő országok vidéki gazdaságából (a mezőgazdaságból és az elsődleges feldolgozó iparból) nagyarányú forráskivonásra kerül majd sor az élelmiszeriparban és -kereskedelemben működő nagy nemzetközi vállalatok javára, s egyidejűleg felszámolja az európai és az AKCS-országok cukoriparának jelentős részét is a brazil cukortermelést uraló latifundiumok szinte kizárólagos hasznára, amelyek leggyakrabban figyelmen kívül hagyják az ember alapvető jogát a munkára (lásd a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1999-es Konferenciájának Nyilatkozatát) és nem törődnek a fenntarthatóság elvével sem (az Amazonas erdeinek kipusztítása). Az EGSZB véleménye szerint a közösségi piachoz való

hozzáférést függővé kell tenni bizonyos szociális és környezetvédelmi normák betartásától.

### 3. Külön megjegyzések

3.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az 1260/2001 sz. rendelet, amelyet a Tanács egyhangúlag fogadott el, 2006. július 1-jéig hatályos, s ennek alapján folytatták el a csatlakozási tárgyalásokat a tíz új tagállammal. Nem érthető tehát, hogy az Európai Bizottság miért javasolja a reform kezdő dátumának 2005. július 1-jét, hiszen ezt semmi nem indokolja. Mellesleg a gazdálkodók már gondoskodtak a 2005-2006-os vetésforgóról, és több országban jelenleg végzik az őszi cukorrépa vetését. Ráadásul 2001 óta nagy számú mezőgazdasági és ipari beruházásra került sor az 160/2001 sz. rendelet időbeli hatályának figyelembe vételével.

3.2 Az EGSZB ennek alapján kéri, hogy az új cukorrendelet legkorábban 2006. július 1-jén lépjen hatályba. Ha nem így történik, azt az érintett szakmai csoportok és az új tagállamok joggal úgy tekintenék, mint a legitim bizalom elvének megsértését.

3.3 Az EGSZB megállapítja, hogy az Európai Bizottság javaslata végül nyitva hagyja annak kérdését, hogy a Közös Piaci Szervezet működhet-e 2008 után is, pedig a cukorrépa- és cukorszektornak a szükséges struktúraváltások és beruházások végrehajtásához kiszámíthatóságra van szüksége. Kéri tehát az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy 2006. július 1-jétől 2012. június 30-ig hatályos rendeletre, ami megfelelné a megújított KAP lejártnak is.

3.4 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság nem indokolta az intézményes árak nagyarányú csökkentését (két szakaszban 33 %-os csökkentés a cukor, 37 %-os a cukorrépa esetében). Márpedig számításokkal igazolható, hogy maximum 20 %-os csökkentés elegendő lenne a WTO-tól várható újabb kötelezettségek betartásához. Az EGSZB szeretné, ha az Európai Bizottság ezt a számot fogadná el. Mellesleg kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye tekintetbe a közepesen fejlett országok kívánságát és folytasson velük tárgyalásokat a kedvezményes kvótákról, ugyanis ennek révén az elkövetkező években jelentősen csökkenteni lehetne az európai cukorpiacra nehezedő nyomást, az említett országok számára pedig kielégítő exportfeltételeket lehetne biztosítani.

3.5 Az EGSZB véleménye szerint az Európai Bizottság által javasolt piackezelési módszerek nem felelnek meg a célnak. Ugyanis előrelátható, hogy a magánkézreátadás és a kötelező átvitel nem fogja biztosítani azt, hogy a piaci ár a referenciaárhoz igazodjon.

<sup>(1)</sup> Lásd a közleményt: COM(2004) 499 végleges, a 3.2. pont eleje – „Gazdasági ellenhatások”.

3.6 Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottság javaslatát, mely szerint a mezőgazdasági jövedelmekben keletkező veszteségek egy részét kompenzációs támogatással fogja ellensúlyozni. Mindazonáltal hangsúlyozza, hogy az árak kisebb mértékű csökkentése vagy csupán a csökkentés első szakaszának végrehajtása költségvetési megtakarítást és növelné kompenzációs arányt, ugyanakkor nem igényelne a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat meghaladó összeget sem. Kérdéses számára, hogy hogyan lehet igazságos módon és gyakorlatisan elosztani a nemzeti kereteket ahhoz, hogy a támogatás valóban eljusson azokhoz a gazdálkodókhöz, akiknek a csökkentéssel vagy a cukorrépából származó bevételek kiesésével kell szembenézniük. A 2003-ban elhatározott KAP-reform keretében a tejágazat számára kidolgozott ajánlások példáját követve a kiegyenlítő támogatások odaítélésakor azokat a referenciamennyiségeket kellene tekintetbe venni, amelyeket az új rendelet hatálybalépése előtti utolsó két évben a gazdának elismertek.

3.7 Az EGSZB úgy véli, hogy még ha szükség van is a kvótacsökkentésre, annak a legszükségesebb mértékre kell korlátozódnia, ezenkívül ugyanabban az arányban alkalmazandó a cukorra és a kvótarendszernek alávetett versenytársaira. Az izoglukóz kvótájának emelésére tett bizottsági javaslat ebből a szempontból igazságtalan, mert ezzel az Európai Bizottság a cukorkvóták nagyobb arányú csökkentését javasolja a cukorrépa-termesztők és a cukoripar kárára.

3.7.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az esetleges kvótacsökkentések szükséges hatókörére vonatkozó határozatokat csakis az után lehet meghozni, miután az Európai Bizottság részletesen felmérte a területet, figyelembe véve a strukturális deficitet és a kvótás cukor előállításának esetleges szünetelését is, valamint foglalkozott a várható WTO-megállapodások és a WTO-panel felhívásának hatásaival a kvótás és a nem kvótás cukor termelésének, illetve az Európai Unió és a nem uniós országok közötti cukorkereskedelem folyamatainak szempontjából.

3.7.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a tagállamoknak elegendő szabadságfokkal kell rendelkezniük ahhoz, hogy maguk intézkedhessenek a kvóták csökkentéséről mind a cukor, mind a cukorrépa tekintetében, olyan kritériumok alapján, mint a méltányosság és a társadalmi haszon. Ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy ügyeljen arra, hogy a reformjavaslatok és a szabályozás szövegében szerepeljen ez a lehetőség.

3.8 A termelési visszatérítések megszüntetése a vegy- és gyógyszeriparnak szállítandó cukor esetében szintén negatív hatással lenne a cukorkvóták szintjére, és kockázati tényezőt jelentene ezen iparágak cukorellátásának jövőbeli feltételei szempontjából. Az EGSZB kéri, hogy a maradjanak hatályban a jelenlegi rendeletek.

3.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a kvótaátvittelek – nevezetesen az országhatárokat illetően – számos régióban gátat vethetnek

a jövedelmező cukorrépa-termesztésnek, ami káros gazdasági hatással lesz a cukorrépa-termesztésből élő családokra és a foglalkoztatottságra, valamint negatív ökológiai hatást gyakorol a vetésforgóra és a váltónövények mezőgazdasági piacára is. Az EGSZB kéri, hogy a kvóták kezelése maradjon meg a tagállamok ellenőrzése alatt, és minden struktúraváltásról szóló határozat előtt szülessen róla szakmaközi megegyezés.

3.9.1 Az EGSZB szerint az Európai Bizottságnak a kvótakereskedelem helyett egy olyan, a cukoripar struktúraváltását segítő európai alap létrehozásával kellene foglalkoznia, amely – figyelembe véve nevezetesen a gazdálkodók és az iparág munkavállalóinak átképzési szükségleteit – a rendelet hatályba lépésekor és a cukor-gyártók és az érintett cukorrépa-termesztők közötti szakmaközi megállapodás után kárpótlást nyújtana a felszabaduló kvótáért, s ezzel csökkentené a kvóták csökkentésére irányuló igényt.

#### 4. Következtetések

4.1 Az EGSZB elismeri, hogy szükség van a Cukor Közös Piaci Szervezetének módosítására, de úgy véli, hogy a reformjavaslatok túl messzire mennek és megvalósításuk jelentős következményekkel járna az európai cukorágazatra, nevezetesen a foglalkoztatottság szempontjából. Sajnálatos módon meg kell állapítani, hogy a javaslatok indoklása hiányos, hatásaik tekintetében pedig nem végeztek el a kellő elemzéseket.

4.2 Kéri, hogy az új rendelet hatályba lépésének időpontját halasszák 2006. július 1-jére, a gazdálkodók pedig kapjanak nagyon gyorsan tájékoztatást annak érdekében, hogy megszervehessék a 2005-ös vetési rendszert.

4.3 Úgy véli, hogy a rendeletnek legalább hat évre kell kiterjednie annak érdekében, hogy az ágazat jövője kellő mértékben kiszámítható legyen.

4.4 Kéri, hogy – a közepesen fejlett országok kívánságának megfelelően – az Unió kezdjen tárgyalásokat az ezen országoknak juttatandó cukor-behozatali kvótákról. Mindenképpen tiltani kell a SWAP gyakorlatát, szociális és környezetvédelmi téren, illetve az élelmiszeri szuverenitás terén pedig fenntarthatósági kritériumokat kell megállapítani, s a közösségi piachoz való hozzáférés csak ezek teljesítése esetén legyen lehetséges.

4.5 Az EGSZB sürgősnek véli behozatali kvóták megállapítását a balkáni országok számára.

4.6 Úgy véli, hogy az árak és a termelési kvóták kiigazításának mértékét szigorúan a nemzetközi kötelezettségekhez kell szabni, valamint egyenlő mértékben kell őket alkalmazni minden édesítőszer (a cukor és a kvótarendszernek alávetett versenytársai) esetében. A cukor – lévén érzékeny termék – különleges eljárást igényel annak érdekében, hogy megelőzhető legyen a cukor és a cukorrépa árának csökkenése.

4.7 Ajánlja az intervenció rendszer fenntartását az árak garantálásának érdekében.

4.8 Az EGSZB jelzi, hogy a termék (a cukorrépa) árában figyelembe kell venni a gazdálkodók által viselt termelési költségeket, ugyanakkor az utóbbiak nem kívánnak támogatottá válni. Tudomásul veszi a cukorrépa árcsökkenéséből adódó veszteségek után a termeszítőknek járó részleges kompenzációra tett javaslatokat. Kéri, hogy az árcsökkentésekből adódó veszteségek kompenzálását a lehetőségek szerint növeljék. Az EGSZB szerint szükséges biztosítani az efféle támogatások tartós jellegét és a cukor-költségvetés fenntarthatóságát.

4.9 Kéri a vegyi- és gyógyszeriparnak szállított kvótás cukor esetében a hatályos rendelkezések fenntartását.

4.10 Úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak nem szabad megfutamodnia a felelősség elől, hanem valódi struktúraváltási tervet kell kidolgoznia az európai cukoripar számára, mindközben tiszteletben tartva a cukor-gyártók, a cukorrépa-termeszítők és az érintett munkavállalók érdekeit.

4.11 Választ vár az Európai Bizottságtól a nem kvótás cukor termelésére vonatkozó szándékai tekintetében.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Az európai bizottság közleménye: tudomány és technológia: kulcs európa jövőjéhez – az európai uniós kutatásfejlesztés irányvonalai”**

COM(2004) 353 final

(2005/C 157/20)

2004. június 17-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikkelye alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett témában.

A munkák előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2004. november 10-én foglalt állást. Az előadó Gerd WOLF volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 15-én és 16-án megtartott 413. plenáris ülésén (december 15-i ülés) 83 szavazattal, 3 ellenében és 1 tartózkodás mellett az alábbi véleményt fogadta el:

## 1. Bevezető

1.1 **Európa gazdasági, szociális és kulturális jövője**  
Európa jövőbeni fejlődését, valamint a globális hatalmi struktúrában betöltött helyét elsősorban az elkerülhetetlen világpiaci verseny határozza majd meg, a maga átalakulóban lévő iparával és gazdasági struktúrájával, munkaerőpiaci helyzetével, illetve nyersanyag helyzetével. Ennek során egyre világosabbá válik, hogy a növekedés, a siker és a gazdasági teljesítmény – és az ezekből táplálkozó képességek szociális teljesítményekre és kulturális kibontakozásra- döntően a rendelkezésre álló tudástól és a kutatásba, illetve a technológiai fejlesztésbe való befektetésektől függenek.

1.2 **A globális versenyhelyzet.** Európa ma már nem csupán az olyan időközben hagyományossá vált ipari nemzetekkel áll versenyben, mint az Egyesült Államok, Japán vagy

Oroszország, hanem az olyan gyorsan izmosodó gazdasági hatalmakkal is, mint Kína, India, Dél-Korea, stb., azaz az egész dél-kelet ázsiai gazdasági térséggel. De nem csupán a nemzetgazdasági versenyképesség és az abból következő befektetőkre, tudósokra és mérnökökre gyakorolt vonzerő, hanem a kulturális és politikai megítélés és befolyás is a tudományos-technikai teljesítőképességen múlik. A kutatásba és a fejlesztésbe való elégséges befektetés járulhat majd ahhoz hozzá, hogy Európa helyzete megszilárduljon és a fenntartható fejlődés megvalósulhasson.

1.3 **Az ERA európai kutatási térség<sup>(1)</sup>.** Ennek a kihívásnak a tudatában alakult ki az „Európai kutatási térség” fogalma. E fogalom a 2000. é. márciusi lisszaboni tanácsi határozatokkal kulcsfogalomná vált, illetve vonatkoztatási keretté az

<sup>(1)</sup> ERA: European Research Area, lásd HL.C 110 - 2004. április 30. (CES 319/2004 és HL. C 95 - 2003. április 23. (CESE 288/2003)